

નીચે મહત્વની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ વિશે સ્થાપના, સૂત્ર (Motto), મુખ્યાલય, કાર્યો

1) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UNO)

- સ્થાપના: 24 ઓક્ટોબર 1945
 - સૂત્ર: *Peace, Dignity and Equality on a Healthy Planet*
 - મુખ્યાલય: ન્યુયોર્ક, અમેરિકા
 - મુખ્ય કાર્યો: વિશ્વ શાંતિ જાળવવી, માનવ અધિકાર, વિકાસ કાર્ય, શરણાર્થી સહાય, આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર
 - ભારત સભ્ય?:
-

2) વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)

- સ્થાપના: 7 એપ્રિલ 1948
 - સૂત્ર: *Health for All*
 - મુખ્યાલય: જિનીવા, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ
 - મુખ્ય કાર્યો: રોગ નિયંત્રણ, આરોગ્ય નીતિઓ, રસીકરણ, વૈશ્વિક આરોગ્ય માર્ગદર્શન
 - ભારત સભ્ય?:
-

3) યુનેસ્કો (UNESCO)

- સ્થાપના: 16 નવેમ્બર 1945
 - સૂત્ર: *Building peace in the minds of men and women*
 - મુખ્યાલય: પેરિસ, ફ્રાંસ
 - મુખ્ય કાર્યો: શિક્ષણ, વિજ્ઞાન, સંસ્કૃતિ, વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ્સનું સંરક્ષણ
 - ભારત સભ્ય?:
-

4) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF)

- સ્થાપના: 1944 (કાર્ય શરૂ 1945)
 - સૂત્ર: *Promoting global monetary cooperation*
 - મુખ્યાલય: વોશિંગ્ટન ડી.સી., અમેરિકા
 - મુખ્ય કાર્યો: નાણાકીય સ્થિરતા, લોન સહાય, આર્થિક સલાહ, બેલેન્સ ઓફ પેમેન્ટ સપોર્ટ
 - ભારત સભ્ય?:
-

5) વિશ્વ બેંક (World Bank)

- સ્થાપના: 1944
 - સૂત્ર: *Working for a World Free of Poverty*
 - મુખ્યાલય: વોશિંગ્ટન ડી.સી., અમેરિકા
 - મુખ્ય કાર્યો: વિકાસ લોન, ગરીબી ઘટાડો, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સમાં સહાય
 - ભારત સભ્ય?:
-

6) વિશ્વ વેપાર સંસ્થા (WTO)

- સ્થાપના: 1 જાન્યુઆરી 1995
 - સૂત્ર: (Official motto નથી; મુખ્ય ઉદ્દેશ “Free and Fair Trade” તરીકે ઓળખાય છે)
 - મુખ્યાલય: જિનીવા, સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ
 - મુખ્ય કાર્યો: આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર નિયમો, વેપાર વિવાદ નિવારણ, ટેરિફ/ક્વોટા નિયંત્રણ
 - ભારત સભ્ય?:
-

7) યુરોપિયન યુનિયન (EU)

- સ્થાપના: 1993 (Maastricht Treaty)
- સૂત્ર: *United in Diversity*

- મુખ્યાલય: બ્રુસેલ્સ, બેલ્જિયમ
 - મુખ્ય કાર્યો: યુરોપિયન દેશોમાં આર્થિક-રાજકીય સહકાર, એકીકૃત બજાર, નીતિ સમન્વય
 - ભારત સભ્ય?: ❌ના
-

8) સાઉથ એશિયન એસોસિયેશન ફોર રિજનલ કોઓપરેશન (SAARC)

- સ્થાપના: 8 ડિસેમ્બર 1985
 - સૂત્ર: *Deeper Integration for Peace and Prosperity*
 - મુખ્યાલય: કાઠમંડુ, નેપાલ
 - મુખ્ય કાર્યો: દક્ષિણ એશિયામાં સહકાર, વેપાર/વિકાસ/સાંસ્કૃતિક સંબંધ
 - ભારત સભ્ય?: ☑હા
-

9) ASEAN (Association of Southeast Asian Nations)

- સ્થાપના: 8 ઓગસ્ટ 1967
 - સૂત્ર: *One Vision, One Identity, One Community*
 - મુખ્યાલય: જકાર્તા, ઈન્ડોનેશિયા
 - મુખ્ય કાર્યો: દક્ષિણ-પૂર્વ એશિયામાં આર્થિક અને સુરક્ષા સહકાર
 - ભારત સભ્ય?: ❌ના (પરંતુ India = Strategic Partner)
-

10) G20

- સ્થાપના: 1999
- સૂત્ર: (*Official motto સ્થિર નથી; દરેક વર્ષનું થીમ અલગ હોય છે*)
- મુખ્યાલય: ❌સ્થાયી મુખ્યાલય નથી (ઘૂમતું અધ્યક્ષપદ)
- મુખ્ય કાર્યો: વૈશ્વિક અર્થતંત્ર, નાણાંકીય સ્થિરતા, વિકાસ, વેપાર અને આર્થિક નીતિ સમન્વય
- ભારત સભ્ય?: ☑હા

11) BRICS

- સ્થાપના: 2009 (BRIC તરીકે), 2010થી South Africa જોડાયું
- સૂત્ર: (Official motto સ્થિર નથી)
- મુખ્યાલય: ✗સ્થાયી મુખ્યાલય નથી (સંસ્થા તરીકે NDBનું HQ છે)
- મુખ્ય કાર્યો: ઉદ્ભવતા દેશો વચ્ચે આર્થિક સહકાર, વિકાસ બેંક, વૈશ્વિક નાણાંકીય સુધારા
- ભારત સભ્ય?: હા

12) NATO

- સ્થાપના: 4 એપ્રિલ 1949
- સૂત્ર: *Animus in Consulendo Liber* (“પરામર્શમાં એકતા”)
- મુખ્યાલય: બ્રુસેલ્સ, બેલ્જિયમ
- મુખ્ય કાર્યો: સામૂહિક સુરક્ષા (Collective Defence), સૈન્ય સહકાર
- ભારત સભ્ય?: ✗ના

1-લાઇન યાદ રાખવા જેવી ટ્રિક ઠ

UNO-WHO-UNESCO-IMF-World Bank-WTO-SAARC-G20-BRICSમાં ભારત સભ્ય છે
EU-ASEAN-NATOમાં ભારત સભ્ય નથી